

स्थानीय सरकार

तेमाल गाउँपालिका

आ.व. २०८२।०८३ को राजश्व र आयव्यय अनुमान तथा गाउँसभाको १७ औं अधिवेशन मिति २०८२ आषाढ १० गतेका दिन तेमाल गाउँपालिका, गाउँसभाको १७ औं अधिवेशनको बैठकमा उपाध्यक्ष तथा बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिका संयोजक श्री दलमान थोकरज्यूले प्रस्तुत गर्नु भएको आ.व. २०८२।०८३ को राजश्व र आयव्यय अनुमान तथा बजेट कार्यक्रम

सभाका अध्यक्ष ज्यू एवं गाउँपालिकाको अध्यक्ष ज्यू

गाउँसभामा सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरू

राष्ट्र सेवक कर्मचारी ज्यूहरू

सुरक्षाकर्मी मित्रहरू

तथा पत्रकार मित्रहरू

नेपालको संविधान २०७२ ले देशलाई संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा रूपान्तरण गर्दै तीन तहको सरकार (संघ, प्रदेश र स्थानीय) को स्पष्ट संरचना प्रदान गर्यो । यसले शासन प्रणालीलाई विकेन्द्रीकरण गर्दै जनताको अधिकार नजिकबाट सुनिश्चित गर्ने प्रयास गऱ्यो । संविधान कार्यन्वयनका प्रारम्भिक वर्षहरूमा यी तीन तहका सरकारहरूले आ-आफ्नो भूमिकामा सक्रियता देखाउँदै विकास र समृद्धिको नयाँ यात्रा थालेका छन् । यति मात्र होइन, नेपालको संघीय संरचनाले संविधान कार्यन्वयनको प्रक्रियालाई गतिशील बनाउँदै जनस्तरसम्म शासन प्रणाली पुऱ्याएको छ । संघ, प्रदेश र स्थानीय तहहरू बीचको कार्यविभाजन, समन्वय र सहकार्य मार्फत संविधानको आत्मा कार्यन्वयन हुन थालेको छ । विशेषतः स्थानीय तहहरूमा जनताको प्रत्यक्ष सरोकारका विषयमा अधिकार प्रयोग गर्दै विकास र समृद्धिको आधारशिला निर्माण गरिरहेका छन् । यिनै पृष्ठभूमिमा हामी तेमाल गाउँपालिकाको गाउँसभाको १७ औं अधिवेशनमा सहभागी भईरहेको छौ ।

गरिमाय गाउँसभामा उपस्थित हुँदै गर्दा नेपालको समावेशी, समानतामूलक र संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको स्थापनाको महान उद्देश्यको लागि आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण महान शहिद प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न चाहन्छु र बेपत्ता पारिएका महान योद्धाहरू प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु । न्यायको लागि साहसिक गर्नु संघर्ष भएका सम्पूर्ण अग्रजहरू प्रति सम्मान सहित सलाम व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

तपाईंहरूको अमूल्य त्याग र बलिदानकै कारण आज हामीले संघीयताको अभ्यास गर्न स्थानीय सरकार मार्फत गाउँको समुन्नती गर्न, हाम्रा हक अधिकार स्थापित गर्न एवं समृद्धि तर्फको यात्रा तय गर्न पाइरहेका छौं ।

शहिदका सपनाहरू साकार गर्ने मार्गमा तेमालको जल, जमिन र जंगल जस्ता अमूल्य सम्पदा संरक्षण, प्रविधिको समावेश सभाविका, कृषि र पर्यटनको विकास मार्फत न्यायपूर्ण र दिगो समाज निर्माण तर्फ यो गरिमाय गाउँसभा अग्रसर भईरहेको छ ।

तेमाल गाउँपालिका आर्थिक सामाजिक राजनीतिक तथा सांस्कृतिक विकासको दृष्टिकोणले अत्यन्त सम्भावनायुक्त क्षेत्र हो । यहाँका प्राकृतिक स्रोतसाधन, मानवशक्ति, धार्मिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाहरू , कृषि योग्य जमिन, पर्यटकीय स्थलहरू र शिक्षित एवं दक्ष युवाशक्तिको उचित संयोजनको साथै दिशा निर्दर्शको मध्यमबाट स्थानीय स्रोत साधनले धन सक्ने योजना निर्माण र सो योजना लाई बोक्न सक्ने नेतृत्वको माध्यमबाट मात्र विकास समृद्धिको भरपर्दो आधार खडा गर्न सक्छौं । सम्भावना साथ साथै केही चुनौतिहरू पनि छन् जसलाई सम्बोधन गर्दै समावेशी, पारदर्शी, उत्तरदायी र दिगो विकास सुनिश्चित गर्न पर्ने आजको आवश्यकता हो ।

हाम्रो प्रथमिकता स्थानीय सडक पूर्वाधार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारी तथा खानपानी जस्त आधारभूत सेवाहरूमा गुणस्तर वृद्धि गर्नु हो । हरेक वडामा न्यूनतम मापदण्ड अनुसारको सेवा प्रवाह, डिजिटल अभिलेख व्यवस्थापन, बजेट कार्यन्वयन पारदर्शीता र नियमित अनुगमन प्रणालीलाई मजबुत बनाउनु जरुर आवश्यक छ । नेपाल सरकारको सुशासन सहितको विकास दृष्टिकोण लाई कार्यन्वयन गर्दै योजना, कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गरिनुपर्दछ अनि मात्र दिगो विकासको लक्ष्यमा पुग्न सकिन्छ ।

नेपालको प्रमुख पेशा कृषि हो भनिरहँदा अधिकांश नागरिकको जीविकोपार्जन कृषि तथा पशुपालनमा आधारित छ । पानी र सिंचाई प्रणालीलाई व्यवस्थाप गर्न सक्थ्यो भने व्यवसायिक कृषिको विशाल संभावना छ । बीउ बैंक निर्माण, विषयगत सहकारी संस्थाहरूको संजाल निर्माण विस्तार र परिचालन एवं बजार पहुँच जस्ता पक्षमा ध्यान दिएमा कृषि क्षेत्र आम्दानीको बलियो स्रोत बन्न सक्छ । कृषि विमा, अनुदान, तालिम तथा स्थानीय वस्तुको उपयोगको नीतिलाई कार्यन्वयन गर्न सकिएमा युवाहरूलाई पनि कृषि पेशामा आकर्षित गर्न सकिन्छ ।

तेमाल ऐतिहासिक, धार्मिक, संस्कृतिक तथा प्राकृतिक रूपमा समृद्ध छ । बौद्ध दर्शनमा आधारित गुम्बाहरू, गुरु पद्मासम्भावाले तपस्या गरेको वा ध्यान गरेको पवित्र स्थल घेलुङ, पहरा, तोडसुम कुण्ड, होसाइवा र सत्यनारायणको मन्दिर लगायत महत्वपूर्ण तीर्थस्थलहरूले पर्यटकीय आकर्षणको केन्द्र बन्न सक्ने क्षमता राख्छन् । बौद्ध धर्मालम्बीहरूको लागि आस्थाको केन्द्रको रूपमा रहेको यस क्षेत्रलाई धार्मिक पर्यटनको रूपमा विकास गर्न सकिन्छ । सामुदायिक होमस्टे, इको ट्राभल, गाइड तालिम, पर्यटन नक्सा, प्रचार सामग्रीहरू तयार गरी तेमाललाई राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय पर्यटकीय गन्तव्य बनाउने अवसर छ । यसको लागि प्रविधिको प्रयोग अपरिहार्य भइसकेको छ । अहिलेको युग डिजिटलको युग हो । स्थानीय तहमा प्रविधिको प्रयोग गर्दा सेवा प्रवाह प्रभावकारी, छिटो पारदर्शी हुने गरेको अनुभव छ । यसरी कृषि क्षेत्रमा ए.आई (AI) को प्रयोग गरी वाली रोग पहिचान, मौसम पूर्वानुमान र उत्पादन वृद्धि गर्न सकिन्छ । बजेट अनुगमन, नागरिक गुनासो व्यवस्थापन तथा योजना ट्र्याकिङ गर्न ए. आई (AI) आधारित प्रणाली तयार गर्न सकिनुपर्दछ । तेमाल गाउँपालिकाले प्रविधिलाई आत्मसात गर्दै "स्मार्ट गाउँपालिका" बनाउने परिकल्पना अघि सारेमा दीगो विकासको ढोका खुल्नेछ ।

उपलब्ध स्रोत र संभावनाको अधिकतम उपयोग गर्न संघ, प्रदेश र स्थानीय तह बीचको समन्वय नीजि क्षेत्र तथा नागरिक समाजसँग सहकार्य, समुदायको सहभागिता अनिवार्य छ । स्थानीय स्रोतले धान्न सक्ने योजनाका आधारमा बजेटको प्रथामिकता निर्धारण, बार्षिक मध्यमकालीन तथा दीर्घकालीन योजना तर्जुमा र त्यसको कार्यन्वयनले मात्र समृद्ध तेमालको भविष्यको सुनिश्चित हुन सक्छ । "गाउँमा बसेर केही हुन्न, केही गर्न सकिदैन" भन्ने भाष्यको अन्त्य गर्न गाउँस्तरमै लघु उद्योग, कृषि सहकारी, पशुपालन, व्यवसायिक खेती, होमस्टे कार्यक्रम मार्फत आर्थिक गतिविधिहरू

सृजना गरिनुपर्दछ । यसले युवालाई वैदेशिक रोजगारी भन्दा आफ्नै गाउँमा अवसर सिर्जना गर्न प्रेरित गरिरहेको हुनेछ ।

महिला, दलित, जनजाति, पिछडिएको वर्गहरूलाई प्रतिनिधित्व गर्दै स्थानीय तहले समावेशी शासनको अभ्यासलाई सशक्त बनाइदैं लैजानु पर्छ । योजनाको पहिचान, छनोट र कार्यान्वयनमा नागरिक सहभागिता अनिवार्य, वडा स्तरमा खुल्ला छलफल र अनुगमनको माध्यमबाट लक्षित समुदाय लाभान्वित भयो कि भएन भनेर सार्वजनिक सुनुवाइलाई कडाइका साथ लागू गरिनुपर्छ ।

हाम्रो गाउँपालिकाको जल, जमीन र जंगलको दृष्टिले अत्यन्त सम्भावनायुक्त क्षेत्र हो । यी तीन वटा प्राकृतिक सम्पदाको संरक्षण, समुचित उपयोग र दिगो व्यवस्थापन मार्फत तेमाललाई समृद्ध, आत्मनिर्भर र प्रविधिमैत्री गाउँपालिकाको रूपमा रूपान्तरण गर्नुपर्ने हाम्रो आवश्यकता हो । त्यसैले तीन 'ज' को नीति मार्फत "जल, जमीन र जंगलको संरक्षण र प्रवर्द्धनमार्फत दिगो हरित र प्रविधियुक्त तेमाल गाउँपालिका निर्माणमा सफलता मिलोस भन्ने शुभकामना दिन चाहन्छु ।

सम्मानित गाउँसभाका सभाध्यक्षज्यू,

सभाका सदस्यज्यूहरू,

अब म तेमाल गाउँपालिकाको आ.व. २०८२/०८३ को राजस्व अनुमानित विवरण, आय तथा व्ययको विवरण तथा प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु ।

क्र.स.	राजस्व शीर्षक	आ.व. २०८२/८३ को लागि प्रक्षेपण	
१	सम्पत्ती कर	५००००	रु. पचास हजार
२	भुमिकर/मालपोत	१००००००	रु. दश लाख
३	वहाल कर	६०००००	रु. छ लाख
४	वहाल विटौरी कर	२०००००	रु. दुई लाख
५	कृषितथा पशुजन्य वस्तुको व्यावसायिक कारोवारमा लाग्ने कर	२०००००	रु. दुई लाख
६	अन्य कर	३०००००	रु. तीन लाख
७	अन्य सेवा शुल्क तथा बिक्री	२०००००	रु. दुई लाख
८	न्यायिक दस्तूर	५००००	रु. पचास हजार

९	परीक्षा शुल्क	१०००००	रु. एक लाख
१०	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	२०००००	रु. दुई लाख
११	नक्सापास दस्तुर	१०००००	रु. एक लाख
१२	सिफारिश दस्तुर	१६०००००	रु. सोह लाख
१३	व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	५०००००	रु. पाच लाख
१४	नाता प्रमाणित दस्तुर	३०००००	रु. तीन लाख
१५	अन्य दस्तुर	१००००००	रु. दश लाख
१६	व्यावसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	२०००००	रु. दुई लाख
१७	प्रशासनिक दण्ड जरिवाना	१०००००	रु. एक लाख
१८	व्यवसाय कर	३०००००	रु. तीन लाख
१९	वेरूजू	२००००००	रु. विस लाख
२०	प्रयटन शुल्क	१०००००	रु. एक लाख
२१	विज्ञापन कर	१०००००	रु. एक लाख
	जम्मा	९२०००००	रु. वयानव्वे लाख

आगामी आ.व. २०८२।०८३ को आय तथा व्ययको विवरण

आय तर्फः

क्र.सं.	स्रोत	अनुमानित रकम	कैफियत
१	संघीय सरकारवित्तिय समानिकरण अनुदान	८५६०००००	८ करोड ५६ लाख
२	संघीय सरकार शसर्त अनुदान	२३५३०००००	२३ करोड ५३ लाख
३	संघीय सरकार समपुरक अनुदान	२१७०००००	२ करोड १७ लाख
४	प्रदेश सरकार वित्तिय समानिकरण अनुदान	८५१८०००	८५ लाख १८ हजार
५	प्रदेश सरकार शसर्त अनुदान	२१४४६०००	२ करोड १४ लाख ४६ हजार
६	प्रदेश सरकार समपुरक अनुदान	२५९०००००	२ करोड ५९ लाख
७	प्रदेश सरकार विशेष अनुदान	६५०००००	६५ लाख
८	संघीय राजस्व बाडफाडै वाट प्राप्त	७४६६४८७७७	७ करोड ४६ लाख ६४ हजार ८ सय ७७
९	प्रदेश राजस्व	३०४३५७६३.४	३ करोड ४ लाख ३५ हजार ७ सय ६३ रुपैया ४ पैसा
१०	स्थानीय राजस्व (दहत्तर बहत्तर तथा निकासी शुल्क)	१२००००००	१ करोड २० लाख
११	आन्तरीक आय	९२०००००	९२ लाख
१२	अल्या	०	
	जम्मा	५३१२६४६४६४०	५३ करोड १२ लाख ६४ हजार ६ सय ४० रुपैया

आगामी आ.व. २०८२।०८३ को आय तथा व्ययको विवरण

व्यय तर्फः

सि.नं.	व्यय शिर्षक	अनुमानित रकम रु	कैफियत
१	संघिय सशर्त अनुदान	२३५३०००००	२३ करोड ५३ लाख
२	प्रदेश सशर्त अनुदान	२१४४६०००	२ करोड १४ लाख ४६ हजार
३	चालु खर्च	७६००००००	७ करोड ६० लाख
४	शिक्षा क्षेत्र	१०५०००००	१ करोड ५ लाख
५	स्वास्थ्य शाखा	११००००००	१ करोड १० लाख
६	विपद् व्यस्थापन	१५००००००	१ करोड ५० लाख
७	प्रकोप कोष	१००००००	१० लाख
८	लैंगिक समानता तथा समावेशीकरण अन्तर्गत	२००००००	२० लाख
९	कृषि तथा पशुपन्छी शाखा	२५०००००	२५ लाख
१०	न्यायिक समिति	५०००००	५ लाख
संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त सम्पूर्ण अनुदान तथा पालिका देखि वडा कार्यालय जोड्ने रणनीतिक सडक तर्फका योजनाहरू			
क.	बोहोरेदोभान -आधाबाट — डाँडागाँउ -रोसाइवा सडक स्तरोन्नती	२९७०००००	२ करोड ९७ लाख
ख.	गिम्दीवेशी-रोसाइवा-ठूलोपर्सेल बसपार्क सडक स्तरोन्नती	१७३०००००	१ करोड ७३ लाख
घ.	मंगलटार-कल्धार-मेटवाल-कुरुवास-चापाखोरी धुल्लु सडक स्तरोन्नती तेमाल-७	२००००००	२० लाख
ड.	माम्ती टेकानपुर- खत्रिगाँउ- मैनाजङ्ग-सुनकोशी पुल सडक स्तरोन्नती	१६६०००००	१ करोड ६६ लाख
च.	भूमेश्वर आधारभूत विद्यालय	६५०००००	६५ लाख
पालिका स्तरीय तथा वडा स्तरीय योजना			
क.	पूर्वाधार विकास तर्फका योजनाहरूका लागि	४१३९१०००	४ करोड १३ लाख ९१ हजार

ख.	सामाजिक विकास तर्फका योजना तथा कार्यक्रमका लागि	२४८३४०००	२ करोड ४८ लाख ३४ हजार
ग.	आर्थिक विकास तर्फका योजना तथा कार्यक्रमका लागि	४१४००००	४१ लाख ४० हजार
घ.	वन तथा वातावरण तर्फ	८२७८०००	८२ लाख ७८ हजार
ड.	सुशासन विकास तर्फ	४१३९०००	४१ लाख ३९ हजार
	जम्मा	५३१२६४६४०	५३ करोड १२ लाख ६ सय ४० रुपैया

अन्त्यमा, प्रस्तुत बजेट तर्जुमा गर्ने चरणमा पत्यक्ष तथा परोक्ष क्रममा सहयोग पुर्याउनु हुने वडा अध्यक्षज्यूहरू, गाउँसभा सदस्यज्यूहरू, सबै राजनीतिक दल, नागरिक समाज, विभिन्न संघसंस्था, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, व्यवसायी, उद्यामी, समाजसेवी, बुद्धिजीवि, सञ्चारकर्मी लगायत सबै प्रति हार्दिक धन्यवाद दिदै प्रस्तुत बजेट, निति तथा कार्यक्रमले गाउँपालिको दिगो विकासमा टेवा पुग्ने कुरामा विश्वास राख्दै तेमाल गाउँपालिकाको तर्फबाट सम्पूर्ण उपस्थित महानुभावहरू प्रति हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । यसै आय र व्यय तथा विषयगत समेटिएको रातो पुस्तिका शिघ्र सार्वजनिक गरिने व्यहोरा यस सम्मनित गाउँसभा समक्ष जानकारी गराउछु ।

दलमान थोकर

उपाध्यक्ष

तेमाल गाउँपालिका

मिति: २०८२।०३।१०